

Universitätsbibliothek Wuppertal

Linguarum Vett. Septentrionalium Thesaurus Grammatico-Criticus Et Archæologicus

Hickes, George

Oxoniae, 1705

Caput duodevigesimum. In quo, institutis quibusdam parallelismis, linguæ
Anglo-Saxonica et Moeso-Gothica cum Islandica... conferuntur

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1559)

His, cum paucis aliis, inter legendum observatis, existimavi subinde in aliis quidem fortè latere figuras dictionis, scilicet, *syncopen, epenthesin, apocopen, paragogen, metaplasum, metathefin*, &c. in aliis verò unam figuram constructionis *antiptosin*. Sed cum considerarem istiusmodi figuras rariùs locum habere in solutâ & simplici oratione, ea sphalmata habenda duxi, quæ ex argenteo codice in suum apographum transcripsit clarissimus *Junius*: partim quòd minutias grammaticas nondum excusserat, glossario suo intentus; partim quòd, pro more suo, religio illi erat in tam vetusto & venerabili codice, ne vel unum apicem mutare.

CAPUT DUODEVIGESIMUM.

In quo, institutis quibusdam parallelismis, linguæ Anglo-Saxonica & Mæso-Gothica cum Islandica, sive Scandia-Gothica conferuntur.

ATque hic quidem tantùm non lassato, & suscepto operi finem imponere volenti ecce mihi allata est multum desiderata grammatica *Islandica Runolphi Fomæ*, quam *Hafniâ* petitam pro humanitate sua mihi transmisit reverendus & ornatissimus vir *Joan. Meckenus*, illustrissimo *Georgio, Daniæ & Norvegiæ* principi hæreditario, à sacris domesticis. Avidè perlegi *Islandicæ* linguæ rudimenta, utpote in quibus, & quæ erudirent, & delectarent curiosos lectores me inventurum sperarem. Neque res multum aliter, atque expectavi, evenit. Nam aurea multa & quæ præsertim ostendunt propinquitatem *Anglo-Saxonicae*, & *Mæso-Gothicæ*, cum veteri *Cimbro-Gothicâ* inter legendum se obtulere, quam institutis certis quibusdam parallelismis, sive collationibus, linguarum & antiquitatum arctoarum studiosis non gravabor in peculiari capite ob oculos ponere.

Collatio prima, quæ est articulorum.

L Art. *Anglo-Sax.* Se, reo, þat. Art. *Mæso-Goth.* SA, SR, ψΑΤΑ. Art. *Islandicus* Sa, su, thad.

Numerus singularis.			Numerus pluralis.		
Nom. Sa.	su.	thad.	Nom. their.	thair.	thaug.
Gen. thefs.	theirrar.	thefs.	Gen. theirra.	theirra.	theirra.
Dat. theim.	theirre.	thui.	Dat. theim.	theim.	theim.
Acc. thann.	tha.	thad.	Acc. thaa.	thar.	thaug.
Abl. theim.	theirre.	thui.	Abl. theim.	theim.	theim.

Docet *Runolphus* articulos *Islandicos* (inter quos enumerat pronomen secundæ personæ, quod præponitur vocativis) ex pronominum promptuario esse sumptos. Nos vero observavimus articulos *Anglo-Sax.* & *Mæso-Goth.* quum demonstrativi, tum relativi pronominis vim, & usum obtinere, & discentibus in idem redit utraque præceptio.

Collatio secunda, quæ est adjectivorum.

II. *Runolphus* in cap. iv. docet apud *Islandos* omnia adjectiva in omni genere bifariam terminari, vel secundum certas quasdam regulas, quas ibi tradit; vel in e, & a, si articulus præponatur. Exempli gratia. Docet dissyllaba, & polysyllaba in ut in fœminino abjicere ut, & in neutro ad terminationem fœmininam adjicere t. sic à *goodur bonus*, fit *good bona*, & *goodt bonum*. à *blydur blandus*, fit *blyd blanda*, & *blydt blandum*. Præmissis vero articulis adjectivum masculinum terminatur in e, fœmininum, & neutrum in a: ut à *blydur*, fit *sa & thu blyde*, *su & thad blyda*. Sic participia in *ande*, sub unâ terminatione omnis generis sunt, sed præeunte articulo terminatio ista mutatur in e, & a: sic ab *elskande*, *hic, hæc, & hoc amans*, fit *sa & thu elskande*, *su & thad elskanda*. His non absimile quid notavimus in regula x. capitis iv. nostræ grammaticæ, ubi observavimus adjectiva & participia *Gothica* emphaticæ, demonstrativè, & vocandi casu posita, terminari, si sint masculini generis, in **Α**; si fœminini vel neutrius in **Ω**; quod etiam in idem ferè redit cum regulâ *Runolphi*, quum neque demonstretur, neque emphaticè quid dicatur sine præmissis articulis, neque quis quem vocare vel invocare potest in *Anglo-Saxonica* non præposito pronomine *ðu*, quod inter articulos numerat Auctor noster.

De comparatione adjectivorum in *Islandicâ* hæc est regula generalis, quod ab adjectivo fœminino in a formatur comparativum & superlativum, illud addito *re*, hoc addito *stur*: ut ab *haala* fit *haalare*, *haalastur*. Quod quàm consonum sit iis, quæ tradidimus in regula vii, & ix, capitis iv. penes lectorem esto judicium.

Porro

Porro docet grammaticus noster adjectivorum quædam terminari in *lingar, ingar, & ungar*. quædam in *leg, & legur*; quædam in *sfer*, præsertim *Gentilia*, quæ exorandus est curiosus lector, ut conferre dignetur cum iis, quæ observavimus in cap. III, reg. XX. & in cap. IV, r. II, III, IV.

Tradit etiam diminutiva desinere in *ull*: ut à *bagge*, per diminutionem fit *baggull*, quod quàm prope accedit ad morem formandi diminutiva apud *Mæso-Gothos* viderit lector, cap. III, reg. XXVIII.

Denique tradit adjectiva, cujuscunque terminationis fuerint in nominativo, vocativum singularem semper terminare in *e*, ut nos docuimus adjectiva *Anglo-Saxonica, & Mæso-Gothica* semper emittere vocativum in *a, & A*:

Collatio tertia, quæ est pronomium.

III. Cognatio pronominum patebit conferentibus ea, quæ tradidimus cap. v. cum sequentibus.

Num. sing.	Num. dual.	Num. plur.
Nom. <i>Īg, ic, ego, G. ĪK.</i>	Nom. <i>wid, pit, G. VIT.</i>	Nom. <i>wier, i war, G. VEIS.</i>
Gen. <i>myn.</i>	Gen. <i>ocfar.</i>	Gen. <i>worra.</i>
Dat. <i>mier.</i>	Dat. <i>ocfur.</i>	Dat. <i>ofs.</i>
Acc. <i>mig.</i>	Acc. <i>ocfur.</i>	Acc. <i>ofs.</i>
Abl. <i>mier.</i>	Abl. <i>ocfur.</i>	Abl. <i>ofs.</i>

Num. sing.	Num. dual.	Num. plur.
Nom. <i>²thu, tu.</i>	Nom. <i>thid.</i>	Nom. <i>their.</i>
Gen. <i>thijn.</i>	Gen. <i>ycfar.</i>	Gen. <i>³ydar.</i>
Dat. <i>thier.</i>	Dat. <i>ycfur.</i>	Dat. <i>ydur.</i>
Acc. <i>thig.</i>	Acc. <i>ycfur.</i>	Acc. <i>ydur.</i>
Voc. <i>thu.</i>	Voc. <i>thid.</i>	Voc. <i>thier.</i>
Abl. <i>thier.</i>	Abl. <i>ycfur.</i>	Abl. <i>ydur.</i>

Sing. Plur. Nominat. caret. Genit. *son, sui.* Dat. *sier.* Accusat. *sig.* Ablat. *sier.*

Singulariter.			Pluraliter.		
Nom. <i>⁴hann, ille.</i>	<i>hun, illa.</i>	<i>thad, illud.</i>	Nom. <i>theyr, illi.</i>	<i>thex, illæ.</i>	<i>thaug, illa.</i>
Gen. <i>hanns.</i>	<i>hemar.</i>	<i>thef.</i>	Gen. <i>theirra.</i>	<i>theirra.</i>	<i>theirra.</i>
Dat. <i>honum.</i>	<i>henne.</i>	<i>thui.</i>	Dat. <i>theim.</i>	<i>theim.</i>	<i>theim.</i>
Acc. <i>hann.</i>	<i>hana.</i>	<i>thad.</i>	Acc. <i>thaa.</i>	<i>thex.</i>	<i>thaug.</i>
Abl. <i>honum.</i>	<i>henne.</i>	<i>thui.</i>	Abl. <i>theim.</i>	<i>theim.</i>	<i>theim.</i>

Singulariter.			Pluraliter.		
Nom. <i>hinn, iste.</i>	<i>hin, ista.</i>	<i>³hitt, i hid, istud.</i>	Nom. <i>hiner.</i>	<i>hinar.</i>	<i>hin.</i>
Gen. <i>hins.</i>	<i>hins.</i>	<i>hins.</i>	Gen. <i>hinna.</i>	<i>hinna.</i>	<i>hinna.</i>
Dat. <i>hinum.</i>	<i>hinum.</i>	<i>hinum.</i>	Dat. <i>hinum.</i>	<i>hinum.</i>	<i>hinum.</i>
Acc. <i>hinn.</i>	<i>hina.</i>	<i>hitt, i hid.</i>	Acc. <i>hina.</i>	<i>hinar.</i>	<i>hin.</i>
Abl. <i>hinum.</i>	<i>hinum.</i>	<i>hinum.</i>	Abl. <i>hinum.</i>	<i>hinum.</i>	<i>hinum.</i>

Singulariter.			Pluraliter.		
Nom. <i>⁶huer, quis.</i>	<i>huor, quæ.</i>	<i>huort, quid.</i>	Nom. <i>huorier, qui.</i>	<i>huoriar.</i>	<i>huor.</i>
Gen. <i>huers.</i>	<i>huorror.</i>	<i>huers.</i>	Gen. <i>huorra.</i>	<i>huorra.</i>	<i>huorra.</i>
Dat. <i>huorium.</i>	<i>huorre.</i>	<i>huorriu.</i>	Dat. <i>huorium.</i>	<i>huorium.</i>	<i>huorium.</i>
Acc. <i>huorn.</i>	<i>huoria.</i>	<i>huert.</i>	Acc. <i>huoria.</i>	<i>huoriar.</i>	<i>huor.</i>
Abl. <i>huorium.</i>	<i>huorre.</i>	<i>huorriu.</i>	Abl. <i>huorium.</i>	<i>huorium.</i>	<i>huorium.</i>

Singulariter.			Pluraliter.		
N. <i>⁷sialfur, ipse.</i>	<i>siaalf.</i>	<i>sialft.</i>	Nom. <i>sialfer.</i>	<i>sialfar.</i>	<i>sialf.</i>
Gen. <i>sialfs.</i>	<i>sialfrar.</i>	<i>sialfs.</i>	Gen. <i>sialfra.</i>	<i>sialfra.</i>	<i>sialfra.</i>
Dat. <i>sialfum.</i>	<i>sialfre.</i>	<i>sialfu.</i>	Dat. <i>sialfum.</i>	<i>sialfum.</i>	<i>sialfum.</i>
Acc. <i>sialfam.</i>	<i>sialfa.</i>	<i>sialft.</i>	Acc. <i>sialfer.</i>	<i>sialfar.</i>	<i>sialf.</i>

¹ In motione nominum a breve mutatur in o brevissimum apud *Islandos*: sic *fanna, cantbarus*, facit in genitivo & dativo singulari *fennu*, in nominativo plurali *fennur*, in dativo *fennum*.
 ² Du, *ψn.* ³ *izvaka.* ⁴ *gains, gaina.* ⁵ *ita, hyt.* *Hinn* transit in naturam
 ⁶ *oas, & oarkis.* ⁷ *syf, sialfa.*
 X 2 Prono-

Pronomina possessiva.

Singulariter.			Pluraliter.		
N. ¹ <i>minn, meus.</i>	<i>myn, mea.</i>	<i>mitt, meum.</i>	Nom. <i>mincr.</i>	<i>mynar.</i>	<i>myn.</i>
Gen. <i>myns.</i>	<i>minnar.</i>	<i>myns.</i>	Gen. <i>minna.</i>	<i>minna.</i>	<i>minna.</i>
Dat. <i>mynum.</i>	<i>minne.</i>	<i>mynu.</i>	Dat. <i>mynum.</i>	<i>mynum.</i>	<i>mynum.</i>
Acc. <i>minn.</i>	<i>mina.</i>	<i>mitt.</i>	Acc. <i>myna.</i>	<i>mynar.</i>	<i>myn.</i>
Abl. <i>mynum.</i>	<i>minne.</i>	<i>mynu.</i>	Abl. <i>mynum.</i>	<i>mynum.</i>	<i>mynum.</i>

Eodem modo declinatur *thinn, tuus*: *syn, vel sijn, suus*.

Oftar, noster, nostra: *ofter, nostrum*, de duobus scilicet; ut uncepi *Anglo-Sax. nrruak* Goth.

Singulariter.			Pluraliter.		
Nom. ² <i>wor, noster.</i>	<i>wor, nostra.</i>	<i>wort, nostrum.</i>	Nom. <i>worer.</i>	<i>woraz.</i>	<i>wor.</i>
Gen. <i>wors.</i>	<i>worraz.</i>	<i>wors.</i>	Gen. <i>worra.</i>	<i>worra.</i>	<i>worra.</i>
Dat. <i>worum.</i>	<i>worre.</i>	<i>woru.</i>	Dat. <i>worunt.</i>	<i>worum.</i>	<i>worum.</i>
Acc. <i>worn.</i>	<i>wora.</i>	<i>wort.</i>	Acc. <i>wora.</i>	<i>woraz.</i>	<i>wor.</i>
Abl. <i>worunt.</i>	<i>worre.</i>	<i>woru.</i>	Abl. <i>worum.</i>	<i>worum.</i>	<i>worum.</i>

Singulariter.			Pluraliter.		
N. <i>yctar, 3 vester.</i>	<i>yctar.</i>	<i>yctart.</i>	Nom. <i>yctrer.</i>	<i>yctar.</i>	<i>yctar.</i>
Gen. <i>yctars.</i>	<i>yctar.</i>	<i>yctars.</i>	Gen. <i>yctara.</i>	<i>yctara.</i>	<i>yctara.</i>
Dat. <i>yctrum.</i>	<i>yctare.</i>	<i>yctru.</i>	Dat. <i>yctrum.</i>	<i>yctrum.</i>	<i>yctrum.</i>
Acc. <i>yctarn.</i>	<i>yctra.</i>	<i>yctart.</i>	Acc. <i>yctra.</i>	<i>yctar.</i>	<i>yctar.</i>
All. <i>yctrum.</i>	<i>yctare.</i>	<i>yctru.</i>	Abl. <i>yctrum.</i>	<i>yctrum.</i>	<i>yctrum.</i>

Eodem modo declinatur *ydar, vester, izvar*.

Singulariter.			Pluraliter.		
N. ⁴ <i>thesse, bicce.</i>	<i>thesse, bæcce.</i>	<i>thetta, bocce.</i>	Nom. <i>thessez.</i>	<i>thessar.</i>	<i>thesse.</i>
Gen. <i>thesz, thessa.</i>	<i>thessarar.</i>	<i>thesz, thessa.</i>	Gen. <i>thessara.</i>	<i>thessara.</i>	<i>thessara.</i>
Dat. <i>theim.</i>	<i>theirre.</i>	<i>thui.</i>	Dat. <i>thessum.</i>	<i>thessum.</i>	<i>thessum.</i>
Acc. <i>thann.</i>	<i>thaa.</i>	<i>thead.</i>	Acc. <i>thessa.</i>	<i>thessar.</i>	<i>thesse.</i>
Abl. <i>theim.</i>	<i>theirre.</i>	<i>thui.</i>	Abl. <i>thessum.</i>	<i>thessum.</i>	<i>thessum.</i>

Collatio quarta, quæ est numeralium.

IV. Cognatio numeralium cardinalium patebit, si cap. VI. cum his, quæ sequuntur, conferatur.

Singulariter.			Pluraliter.		
Nom. <i>eyn, unus.</i>	<i>eyn, una.</i>	<i>eitt, unum.</i>	Nom. <i>tueiz, duo.</i>	<i>tuar.</i>	<i>tuo.</i>
Gen. <i>eyns.</i>	<i>eynraz.</i>	<i>eyns.</i>	Gen. <i>tueggia.</i>	<i>tueggia.</i>	<i>tueggia.</i>
Dat. <i>eynum.</i>	<i>eynre.</i>	<i>eynu.</i>	Dat. <i>tueimur.</i>	<i>tueimur.</i>	<i>tueimur.</i>
Acc. <i>einn.</i>	<i>eyna.</i>	<i>eitt.</i>	Acc. <i>tuo.</i>	<i>tuar.</i>	<i>tuo.</i>
Abl. <i>eynum.</i>	<i>eynre.</i>	<i>eynu.</i>	Abl. <i>tueimur.</i>	<i>tueimur.</i>	<i>tueimur.</i>
Pluraliter.			Pluraliter.		
Nom. <i>thryz, tres.</i>	<i>thriar.</i>	<i>thriu.</i>	N. <i>fiorez, quatuor.</i>	<i>fioorar.</i>	<i>fiogur.</i>
Gen. <i>thriggia.</i>	<i>thriggia.</i>	<i>thriggia.</i>	Gen. <i>fiogra.</i>	<i>fiogra.</i>	<i>fiogra.</i>
Dat. <i>thremuz.</i>	<i>thremor.</i>	<i>thremur.</i>	Dat. <i>fioorum.</i>	<i>fioorum.</i>	<i>fioorum.</i>
Acc. <i>thriaa.</i>	<i>thriaar.</i>	<i>thriu.</i>	Acc. <i>fioora.</i>	<i>fiooraz.</i>	<i>fiogur.</i>
Abl. <i>thremur.</i>	<i>thremur.</i>	<i>thremur.</i>	Abl. <i>fioorum.</i>	<i>fioorum.</i>	<i>fioorum.</i>

Reliqua usque ad *centum* sunt indeclinabilia: ut, *fimm, sex, fio, aatta, nyu, tpu, ellefu, toolf, threttan, fioortan, &c.* *Tuttugu, viginti: thriatpu, fiorutpu, fimmtpu, sextpu, siotpu, attatpu, nyus tpu, tiutpu.* [Goth. **TAIHONT AIHONDA**] vel *hundred*: quod sic declinatur:

¹ *Min, MEINS.* ² *Upe.* ³ *De duobus.* ⁴ *Anglo-Saxonice ƿij, ƿaz, Gothice ƿATA.*

Num. <i>sing.</i>	Nom. hundrad.	Num. <i>plur.</i>	Nom. hundrud.
	Gen. hundrade.		Gen. hundrada.
	Dat. hundrade.		Dat. hundrudum.
	Acc. hundrad.		Acc. hundrud.
	Abl. hundrade.		Abl. hundrudum.

Sic composita cum declinabilibus: tuo hundrud, tueggia hundrada, tueimur hundrudum, &c. in quibus utrumque declinatur. At in reliquis solum posterius, cum prius sua natura sit indeclinabile: ut, fimu hundrud, fimu hundrada, &c. Sic ser hundrud, seo hundrud, aatta hundrud; nyu hundrud, thufund, quod sic declinatur:

Num. <i>sing.</i>	Nom. thufund.	Num. <i>plur.</i>	Nom. thufunder.
	Gen. thufundar.		Gen. thufunda.
	Dat. thufund.		Dat. thufundum.
	Acc. thufund.		Acc. thufunder.
	Abl. thufund.		Abl. thufundum.

Propinquitus ordinalium ex subjectis ostenditur: Firstur, vel firste, primus: firft, vel firsta, prima: firft, vel firsta primum. plural. firster, primi: firftar, prima: firft, prima. Annar, secundus: onnur, secunda: annad, secundum. plural. adrer, secundi: adraz, secundae: onnur, secunda.

Thridie, tertius: thridia, tertia: thridia, tertium: gen. dat. acc. abl. thridia, thridiu, thridia. plural. thridiu, per omnes calus. Sic declinantur fioorde, fimtte, fiorte, fiounde, aattunde, nyunde, tiunde, ellefte, toolffte, threttande, simtande, fertande, &c. tuttugaste, thritugaste, fertugaste, simtugaste, fertugaste, siotugaste, attatugaste, nyugaste, hundradaste, &c. Idem etiam multiplicativa demonstrant, ut, einfalldur, vel einfallde: eynfallid, vel eynfallida: eynfallt, vel einfallda. Simplex: tuesfalldur, threfalldur, &c.

V. Quinta collatio, quae est verborum, & imprimis verbi substantivi, cujus auxilio formantur verba passiva apud Islandos.

Modus indicativus.

Temp. praes.	Sing.	Plur.	Perfect.	Sing.	Plur.
	Ex. sum.	erum.		Var. G. VAS, eram.	worum.
	ert.	erud.		warst, VAKST.	worud.
	er.	eru.	war.	VAS.	woru.

Eg er elskadur, amor, vel amatus sum. Eg war elskadur, amabar, vel amatus eram.

Imperativi praesens.

Sing.	Plur.
were eg.	werum wid, wier.
wer thu.	were thid, thier.
were hann.	were theyr.

Were, vel sic eg elskadur, sim amatus.

Coniunctivus, vel potentialis.

Temp. Praes.	Sing.	Plur.	Temp. Imper.	Sing.	Plur.
	sie, G. SIGAN.	sieum, G. SIGAIMA.		were, pæpe.	worum, pæpon.
	siett.	sieud. SIGAIΦ.		warer.	worud.
	sie.	sieu. SIGAINA.	were.	ware.	

Ad eg sie elskadur, ut sum amatus. Ad eg were elskadur, ut essem amatus.

Infinitivus.

Praesens tempus. Ad wera, Gothice VISAN: Participium praesentis. Werande, Sax. peparande, Gothice VISANDAS, Participium praesentis passivum. Wered, &c.

Vox passiva.

Modus indicativus.

Temp. praes.	Imperf.				
		werd, fo, VAKΦA.	werdum, VAKΦAM.	ward, VAKΦ.	wordum, VAKΦNM.
		werdur.	werdid.	wardst.	wordud.
		werdur.	werda.	ward.	wordu.

X Impera.

Imperativi præsens.

werde eg, VAIKP :	werdum wid, wier.
werder thu.	werde thid, thier.
werde hann.	werde their.

Coniunctivus.

	Sing.	Plur.		Sing.	Plur.
Temp. præf.	werde.	werdum.	Imperfect.	yrde.	yrdum.
	werder.	werded.		yrder.	yrduð.
	werde.	werde.		yrde.	yrde.
Ad eg werde, ut fiam.			Ad eg yrde, ut fierem.		

Infinitivi præsens: * Ad werða, **VAIKPAN**, peopþian.
Particip. præf. wordenn, **VAIKPANS**, popþen.

Præterea lingua Islandica sequentia auxiliaria habet communia cum Anglo-Saxonica, heffe, wil, skal, mas, quæ conjugantur, ut infra ordine ponuntur :

Modus indicativus.

	Sing.	Plur.		Sing.	Plur.
Temp. præf.	heffe, habeo.	† hofsum	Præteritum.	haffde.	hofdum.
	heffur.	haffed.		haffder.	hofduð.
	heffur.	haffa.		haffde.	hoffdu.
Eg heffe elskad, amavi. Eg heffe wered elskadur, amatus fui.			Eg haffde elskad, amaveram. Eg haffde wered elskadur, amatus eram.		

Coniunctivus.

	Sing.	Plur.		Sing.	Plur.
Temp. præf.	hæfe.	hofum.	Præteritum.	hesde.	hesdum.
	hæfer.	hæfed.		hesder.	hesduð.
	hæffe.	hæffe.		hesde.	hesde.
Ad eg hæfe elskad, amaverim. Ad eg hæfe wered elskadur, amatus fuerim.			Ad eg hesde elskad, amavissem. Ad eg hesde wered elskadur, amatus fuisset.		

Infinitivi præsens: Ad hæfa. Ad hæfa elskad, amavisse. Ad hæfa wered elskadur, amatum fuisse.

Modus indicativus.

	Sing.	Plur.		Sing.	Plur.
Temp. præf.	wil.	wilium.	Temp. præf.	willde.	willdum.
	willt.	wilied.		willder.	willduð.
	will.	wilia.		willde.	willdu.
Eg wil elska, amabo.					

Modus indicativus.

Tempus præsens.	skal.	skulum.
	skallt.	skulud.
	skal.	skulu.

Coniunctivus.

	Sing.	Plur.		Sing.	Plur.
Temp. præf. vel futur.	skule.	skulum.	Temp. præf.	skilde.	skildum.
	skuler.	skuled.		skilder.	skilduð.
	skule.	skule.		skilde.	skilde.
Eg skal elska, amabo. Ad eg skule elska, amavero. Ad eg skule werða elskadur, amatus fuero.					

* Ad werða, vel wera elskadur, amari. † Sic tione verborum: ut in **FRAP**, plur. **FRAP-ψON**. **NAM**, plur. **NEMON**, &c.

Mun

Mun etiam apud *Islandos*, ut apud *Mæso-Gothos* **mun**, in constructione cum aliis verbis, futuri temporis adjacentiam indicat, & haud secus ac *skal*, efficit orationis structuram non ab-similem illi, quam habet *Græcorum* $\mu\iota\kappa\alpha$: ut, *eg skal giora*, *eg mun giora*, *faciam*, vel *facturus sum*. Sic autem conjugatur.

Indicativi præsens.

Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
* mun.	munum.	mune.	munum.
muntt.	munud.	muner.	mune.
mun.	munu.	mune.	mune.

Eg mun elska, amabo. *Eg mun werda elskadur*, amatus ero. *Ad eg mune elska*, amavero. *Ad eg mune werda elskadur*, amatus fuero.

Nota etiam quod *skal*, & *mun* sola nihil signif. apud *Island.* & quod *mun* apud septentrionales *Anglos* & *Scotos* gerundivam vim etiam habet, conjunctum cum aliis verbis: ut, *I mun go*, *abeundum est mihi*.

Indicativi præsens.

Conjunctivi præsens.

Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
maa.	meigum.	meige.	meigum.
maatt.	meigid.	meiger.	meiged.
maa.	meiga.	meige.	meige.

Eg maa elska: *Ad eg meige elska*.

Islandi etiam circumscribunt tempus futurum per *eg aa*, *debeo*, ab *ad* + *eiga*, *habere*: & *eg atla*, *destino*, *statuo*, *certum mihi est*: ut, *Eg aa giora thad*, *eg atla giora thad*, *ego faciam*, vel *facturus sum hoc*, *certum est mihi hoc facere*. Hujus vocis *atla* manifesta sunt vestigia in sermone *Eboracensi*: ut, *I never etled that*, *nunquam hoc intendi*: *I never etled pout*, *nunquam hoc tibi destinavi*.

VI. Denique collatio indeclinabilium ostendit linguas *Anglo-Saxonicam* & *Mæso-Gothicam* *Islandicæ* esse propinquas: ut adverbia *huar*, *hpæp.* *thar*, *ðæp.* *hiodra*, *hibep.* *thadra*, *ðibep.* *nidre*, *nyðop.* *huadan*, $\Theta\Lambda\Phi$, vel $\Theta\Lambda\Delta$. *idag*, *iwæger.* *ia*, *zea*, $\Gamma\Lambda\eta$, &c.

Præpositiones: *til*, *til.* *innan*, *innan.* *af*, *of*, $\Lambda\Xi$: *winn*, *ymb.* *ofann*, *uppan*, &c.

Conjunctiones: *og*, *eac.* *edur*, *apop*, &c.

Hic gradum sistet Tyro in *Anglo-Saxonicis*; etenim *quæ sequuntur non in usum novitiorum scripta sunt*; sed *eis destinata*, qui in hac lingua *mediocrem saltem peritiam sunt consecuti*.

CAPUT UNDEVIGESIMUM.

De Linguae Anglo-Saxonicae Dialectis.

I. Hactenus de *Anglo-Saxonico* sermone, quem in auctoribus, qui in australibus, & occidentalibus nostræ *Britanniæ* partibus floruerunt, habemus purum, suavem & regularem, tractavimus. Jam restat, ut de ejusdem linguæ Dialectis, in sequentibus nonnihil commentemur; siquidem varias apud proavos nostros extitisse suæ linguæ Dialectos nemini in *Saxonica* monumentis vel mediocriter versato dubitandi locus esse potest. Hoc ut *Philo-Saxonum* gratiâ in alterâ editione facerem, *G. Nicolsonus* vir in Septentrionali literatura & antiquitatibus summus, cum in literis suis ad nos datis, tum in egregio opere suo, cui titulus ** The English Historical Library*, auctor primus fuit; non solum nostri fore instituti ratus, ut de *Dano-Saxonica* Dialecto singulare caput adjungerem, sed id ad ipsas *Institutiones* nostras, si non perficiendas, saltem adornandas, desiderari clamat, & ut effectum darem, plurimis verbis contendit.

II. Morem igitur doctissimi viri precibus gerens, ut ut ingravescente ætate, & adversis rebus pene fractus, ad opus me accingo, ingens quidem studio & operâ, et si mole exiguum. Et ne in atrio operis lectorem candidum diutius officiosis verbis, quam par est, detineam; pro tribus linguæ *Saxonicae* epochis totidem Dialectos censeo esse statuendas: Prima est, quam majores nostri locuti sunt à primo suo in *Britanniam* ingressu ad *Danorum* usque introitum, per trecentos

* Vide *Fr. Junii* glossarium *Gothicum* in **MN-N** $\Lambda\iota\delta\epsilon\alpha\eta\eta\eta$. & regulam XIX cap. 8. † VI- de capitis VII regulam 19. * Pagina 110, partis primæ.